

UJ

KI

BERLIN W. 15.
Sächsische Str. 8.Ara
lőjakedelmi és
Egyesülete
zu helye
Her...

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Drágától Kolozsvárig

Ki óhajtja tudni, hogyan érkezik valamilyen árucikk Prágából mondjuk Kolozsvárig? Hiszen ez igen egyszerű — kiált fel a naiv olvasó, aki ismeri a térképet és a vasuti hálózatot. — Prágából Kassán át Halmig cseh-szlovák vasuton, Halmítól Kolozsvárig román vasuton. No de nem ilyen egyszerű Prága—Kassa—Halmi—Kolozsvár: a bolond is rájön erre a szimpla vonalra. A differenciálódott embereket és államokat azonban ép a komplikáltság jellemzi. Így Ha Prága üveget, papírt vagy gépeket akar küldeni Kolozsvárnak, vagonba rakja és elküldi Leitmeritzbe. Ott kirakja és átteszi elbei tehergőzösökre. Mert Leitmeritznél már hajózható az Elbe. A gőzösök áthaladnak Szászországon, Középnémetországon, érintik Drezdát, Magdeburgot, Wittenberget és megállanak Hamburgban. A portékát itt újra átrakják, folyami gőzösökről nagy tengeri gőzsre. A tengeri gőzös kiszalad az Északi-tengerre átmege a La Manche csatornában, ki az Atlanti-óceánra, leereszkedik délné, áthalad a gibraltári szoroson, végighajózik a Földközi tengeren, elhalad a spanyol partvidék előtt, Franciaország és Olaszország alatt és a görög Kréta szigetnél északra kanyarodik, bejut a Dardanellekbe és áttev a Márvány-tengeren, Miután Konstantinápolyban a pompás Aranyzaru öbölben megpihent és harmadszor is szentet vett fel, mert utja folyamán már kétféle kellett előzőleg szentet megállania, egyszer Gibraltárnál és egyszer Malta szigeténél, miután tehát ez a gőzös Konstantinápoly kikötőjében megpihent, kifut a Boszporoson át a Fekete-tengerre északnyugatra tart és Constanza előtt horgonyt vet.

A cseh áru odesszéja ezzel még nem fejeződött be. Constanzában kirakják. Ha van megfelelő áruaktar. Mert vagon minden valószínűség szerint még nincs. Ezekben a raktárakban várja be jó sorsát. De mindennek megjön az ideje, egyszer annak is, hogy a román vasutnak vannak felesleges üres vagonjai. E vagonok felvezetik az árut, elrobognak Bukarestig; onnan, ha nincs valami baj és nem kell átrakítani, egy-két hét múlva északra veszik útjukat. Ploestiben megáll a tehervonat tétovázni. Itt tudvalevőleg két felé ágazik a vasut, az egyik vonal Moldvába, a másik fel Brassón át Erdélybe. Többrendbeli ilyen tétovázás után, ha van aki sürgesse, végre mégis átmege a prágai áru a Kárpátok szorosain és a hegyek és a vasutgazgatás ezer görbétéjén keresztül szerencsésen megérkezik Kolozsvárra. Aki azt hiszi, hogy mindez csufondáros tréfa, téved. Pedig annak kellene lennie, tréfának, ördögi csufondériának. És mégsem az: a legtragikomikusabb valóság. A kereskedők nagyon jól tudják ezt a talán cifrább eseteik is vannak egy-egy külföldről érkezett áru helyongásziról. Csak Bukarestben nem tudnak semmit, csak ott viselkednek úgy ezzel az életbevágó abszurdummal szemben, mintha nem is létezne. Egészen csodálatos, hogy a kamarában akadt mégis képviselő (örökítsük meg a nevet, Baducanunak hívják), aki merete meglátni és merete szóvátni a gazdasági szervezetlenség diabolikus rajtélyét. Hiszen valóban a leggyeszerűbb volna, hogyha a Prágában vagonba rakott áru nem Leitmeritzbe menne, hogy viziton megkerülje kúrpát, de egyenesen Halmiba, ahol átvennék a román vagonok. De ez még nagyobb kényes volna, mert Halmiban egyáltalán nincsenek román vagonok, amelyek a továbbításról gondoskodhatnának. Ó akármilyen

különbs, tény, hogy Prágából a fél világ megkerülésével gyorsabban és olcsóbban jön az áru Constanzáig, mint Halmiból Kolozsvárig.

Mondjuk pedig mindezt abból az aprópórból, hogy a parlament elfogadta és megszavazta a román-csehszlovák kereskedelmi egyezményt. Helyes. Mi is megszavazzuk. De nem elég egyezményeket kötni, jó közlekedésről is gondoskodni kell. A tavalyi gazdasági évben megtörtént a prágai áruszállítás képtelenségének a pandája: noha Romániának volt gabonafeleslege, amit eladhatott volna a cseheknek, a csehek Braziliából és Ausztráliából hoztattak gabonát, mert a román kenyérmagvak elszállításra képtelenségé vált és a cseh kormány nem akarta népét bizonytalan élelmiszer-helyzet elé állítani. Mit kell hát tenni? Sürgősen és erőlyesen meg kell javítani a román vasutközlekedést! Gondoskodni kell szállítóeszközökről. De ne évekre menő szanalási tervekkel dolgozzanak, oldják meg a kérdést amerikai-

san. Ahány rossz mozdony vagy vagon van, reparáltassák ki, de tüstént, hiszen szivesen dolgozik nekünk Európa bármely nagy műhelye. És ha hiányzik a vasutkocsi vagy lokomotív, szerezzének egykettőre. És fektessék le a sineket, ahol kell, szintén azonnal. Mert minden napi késedelem az ország pénzén bosszulja meg magát. És utolsó, de nem végső követelésünk: purifikálni! Mert né. ol már vannak vágányok, itt-ott mozdonyaink is vannak, néha egy-egy sor épkezláb vasutkocsi is akad és az áruval megrakott vonat mégis tétlenül vesztegel, mivel tolvajnyelven szólva, a „jó kenőanyagra“ várnak a kerekek. Nem általánosítottunk. A becsületes hivatalnok mindenütt becsületes, a vasutnál is. De ennél az intézménynél a becsütelenség makulája is megbosszulja magát. Olyan ez, mintha a lokomotív finom géprészei közé egy kevés homok kerül: a hatalmas gépkolosszus zihálva megáll és nem képes mozdulni többé.

Fegyverszünet Irországgal

De Valera az angol királynál és Lloyd Georgenál — Harding leszerelési tervei — Briand Németországról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, jul. 12. A brit birodalom történelmében évszázadok óta súlyos és megoldhatatlannak látszó probléma a katolikus irak ellentállása, ellenszegülése és elszakadási törekvése. Most ez a súlyos és az egész angol életre nyomasztó hatással nehezű kérdés, ha nem is végleges, de átmenetinek ígérkező megoldás elé jut. Az angol kormány a távoli Kelet bizonytalanságának, erjedésének hatása alatt komoly gondal figyelte

az ir-forradalem kiméletlen és elszánt harcát

az anyorszag ellen. Lloyd George, aki ma kétségteletlenül a legtitusztalabb feltogásu európai politikus, — elszánt, de jóindulatú, — minden erejével arra törekedett, hogy megtalálja azokat a feltételeket, amelyek közelebb hozzák Irországot Angliához. Az első elhatározó lépést Lloyd George tette meg, De Valera már csak ezen a megjelölt uton haladt, amikor rászánta magát arra, hogy találkozik Lloyd Georgeal és megtanácskozza vele a béke feltételeit.

De Valera, akit a függetlenségét proklamált Irorszag elnökévé választott meg, akit halálra kerestek az angol rendörök, most már Londonban zöld asztalnál ül Anglia első miniszterével. A találkozásnak ettől a percétől

megszűnt a harc Irorszagban.

Nincs gyujtogatás, bombavetés, a földalatti sinu-fein-mozgalom szünetel és szünetet minden katonai és rendöri vállalkozás. Ez még nem béke, csak fegyverszünet. És hogy Irorszag mennyire vágyódik a békére, bizonyítja: ezt az időleges fegyverszünetet is ujjongva és diadallal ünne-

Sztrájk Moszkvában

Helsingfors, jul. 12. (Damian.) Megerősítik azt a hirt, hogy a moszkvai munkások abba hagyták a munkát. Moszkvában az összes nagyüzemek be vannak zárva.

A román-orosz tárgyalások.

Bukarest, jul. 12. (Damian.) A román és szovjet delegáció között a tárgyalások a Dnyeszter-hajózás ügyében még tartanak. A bolsevisták a román delegáció feltételeire a tegnapi napig még nem válaszoltak. Tegnap emiatt nem is volt tanácskozás. A tárgyalásokat akkor

palte Dublin. De Valera egyépként holnap kihallgatáson fog megjelenni a királynál. Ez az első eset, hogy egy ir hazafi meglátogatja Anglia uralkodóját. De Valerát Londonban Artur Griffith kísérte, ök ketten tárgyalnak Lloyd Georgeval, az ir-angol megegyezés feltételeiről.

A „Daily Mail“ tudósítója jelenti Tokióból, a japán kormány azzal a gondolattal foglalkozik, hogy

az angol szerződést nem újítja meg.

hanem ehelyett külön szerződést köt Angliával és az Egyesült Államokkal, amelyben megállapodnak a tengeri haderő részleges leszerelésében. Harding elnök épen ma nyújtotta a szenátus elé tervezetét, amelyben Amerika hadiflottájának redukálását javasolja. Harding különben augusztus 1 én nemzetközi konferenciát akar összehívni Washingtonban, amelyen javasolni fogja, hogy a nagyhatalmak nyomban szüntessék be a hadiflotta építését és a meglévő hadiflotta egy részét kereskedelmi flottává alakítsák át.

Briand a kamarában kijelentette, hogy

a francia csapatok a Rajná-nál maradnak

anélkül, hogy a helyzettel vissza akarnának élni. Felsősziléziát a francia kormány programja értelmében egy a német, mint a lengyel katonaság kiűritette. Franciaország a békeszerződést minden pontjában végrehajtotta. A lipcei háborus törvényeszké itéletei miatt a francia kormány erős rendszabályokat fog alkalmazni. Reméli, hogy Németországban az igazi demokrácia fog felülkerekedni s akkor a két ország között a legjobb viszony fejlődik ki.

fogják folytatni, amikor az orosz delegáció a román feltételekre már megkapta a szovjet-kormány választát.

György herceg — trónkövetelő

Belgrad, jul. 12. (Damian.) György herceg, Péter király elsőszülött fia ma váratlanul megjelent Belgradban, hogy lemondását visszavonja. György herceg tárgyalta Pasics miniszterelnökkel, akinek kijelentette, hogy atyja trónjához minden körülmények között ragaszkodik és arról sohasem fog lemondani.

Vádolhatjuk-e Sir Herbert Samuelt?

sajtó Sir Herbert Samuel június 3-án eszéde nyomán valóságos hadjáratot a palesztinai kormány ellen. A korábbi hibák egész légióját sorakoztatják fel, hogy megemlítenék e hibák okait és a tényeket, amelyek sok esetben egyenesen megszerítették Sir Herbert Samuelt olyan intézkedésekre is, amelyek a kívánságok mögött maradnak. Végre Ch. I. Krupnik alapos írásában őszintén feltárja az okokat, amelyek Sir Herbert Samuelt olyan helyzetbe hozták, amelyben másként cselekedni senkinek se lett volna módjában.

A publicista visszaemlékezik Herbert Samuel hivatalbalépésére. Tavaly július 2-án Sir Herbert Samuel kikötött Jaffában és 7-én az Olajhegyen levő kormányzósági palotában a lakosság minden rétege előtt „királyi üzenetet” olvasott fel, amelyben Palesztina jövő politikai irányelvei voltak lefektetve. Alig múlt el egy év és ugylátszik, mintha a lelkesedés, amelyet Sir Herbert Samuel programja a palesztinai zsidó népben okozott, alábbszáloit volna. Borzasztó, hogy mi zsidók, legjobb embereinket milyen gyorsan felőröljük. Nem akarjuk keresni — ugymond az író — az erre alkalmas történelmi analógiákat, amikor az első sikertelenség után, amelyet különben is a nép okozott, egyszerűen cserbenhagyták a vezetőt. Ha ugyanezt tesszük Sir Herbert Samuellel szemben, akkor ez csak politikai rövidlátásra vall. És ha erkölcsi támogatásunkat megvonjuk tőle, akkor ez a mi csődünket jelenti, mert Samuel, mint a mi emberünk indult Palesztinába.

Azt vetjük Sir Herbert Samuel szemére, hogy a pogrom kiűthetett az ő jelenlétében, hogy a pogromisták ellen indított vizsgálat enyhe lefolyású volt, hogy a bevándorlás megakadt és végül, hogy ez év június 3-án, a Balfour deklarációnak olyan magyarázatot adott, amely a régiéktől és a zsidóságban elterjedt közhittől eltért. Bizonyos, hogy számunkra súlyos esemény volt a pogrom. De vajon nem mi magunk voltunk-e okozói annak, hogy az arabokat demonstratív követelésekkel kihívtuk magunk ellen. Így követeltük a szabad tömeg beözönlését és kétségbe voltunk esve,

amikor Samuel körülbelül nyolc hónappal ezelőtt a cionista szervezetnek 16.500 utlevelet bocsátott rendelkezésre, ami nyolcvanezer lélek bevándorlását jelentette volna. Az arabok azt hitték, hogy tömegesen lepi el a zsidóság az országot és joggal hitte, hogy a zsidóság a letelepedés feltételeit is megteremti, ehelyett azonban még mindig nem látjuk cselekvésekben azt a lelkesedést, amely e feltételeket valóra válthatná. Pénz még nem áll rendelkezésre, a bevándorlás tehát csak a munkanélküliséget szaporította volna.

Hogy Jaffában enyhén itéljük el a pogromistákat, erre nézve nekünk világos fogalmunk nem lehet, annyira távol vagyunk Jaffától és annyira ködös a pogrom előzménye. Annyi bizonyos, hogy a palesztinai igazságszolgáltatás élen zsidó és régi cionista áll. Ami a bevándorlás felfüggesztését illeti, egész őszintén meg kell mondanunk, hogy a bevándorlást amugy is megszorították volna, minthogy ahelyett, hogy a chalucok érdekében dolgoztunk volna, egy egész esztendővel belső viszálykodással töltöttünk el. Hiszen ha Palesztinában nem is lennének arabok, akkor sem lehetett volna nagyobb tömegekben megcsinálni a bevándorlást anélkül, hogy előzőleg munkaalalmat és élelmet ne szereztünk volna.

A június 3-iki beszéd azért keltett bennünk nyomasztó hangulatot, mert elfelejtettük mindazt, amit Sir Herbert Samuel számtalanszor hangsúlyozott azelőtt és csak azt olvastuk, ami további politikájára vonatkozik. A beszédben, amely teljes szövegerintézetében fekszik itt előttünk, a kormányzó az első évmunkásságára is tett visszapillantást. Erre a munkásságra joggal büszkék lehetünk. Egy országból, amely eddig a török bürokrácia megvesztegetésének, az effendik kizsákmányolásának országa volt, amely azonfelül egy pusztító háború nyomait sem tüntette el. Sir Herbert Samuel egy olyan országot teremtett, amelyben megvoltak a rendezett gazdasági élet és a tisztességes politika feltételei. Az Advisory Council és az ország kül- és közgazdasági szervezetei azok a csírák, amelyekből az ország számára legalkalmasabb politikai intézmények fejlődhetnek. Szemünk előtt alakították át a postát, táviró hivatalt, telefont, a vasutakat, az országutakat és a kikötőket európaivá, a vámosokat és az adórendszert úgy állapították meg,

hogy sem a kereskedőt, sem a fogyasztót ne nagyon terheljék. Kulturális tekintetben igen jól induló és az ország viszonyainak megfelelő iskolarendszert léptetett életbe. Maga a kormány gondoskodott a mezőgazdaság fokozásáról és intenzív tétéléről. Ezuttal első esleiben volt az országnak olyan költségvetése, amelyet saját jövedelmeiből tudott fedezni. A reformok további sorozatát, amelynek végrehajtását csak idegen tőke igénybevételével lehet elvárni, még nem fogantatosították; ezt csak a mandátum végrehajtása után lehet majd megkezdeni. Gondoljuk meg, hogy Palesztina ezidőszereint még exlex állapotban van, amely messzemenő intézkedéseket és állami befektetéseket nem engedhet meg, gondoljuk meg, hogy a szomszédos országokkal való viszony ezideig még nincs tisztázva és ennek tudatában és ilyen szempontokból itéljük meg Sir Herbert Samuel munkáját.

A palesztinaiak ezt mondják: „Szalmát sem adtok, de már téglát követeltek tőlünk.” Rajtuk mulott Palesztina mai sorsa, mert kötelességünk lett volna lelkesedésünket cselekvéssé változtatni és megteremteni egy nagy bevándorlás számára szükséges feltételeket. Ha ez meglesz, csak akkor látszik majd, hogy Sir Herbert Samuel milyen jó politikus és milyen kitűnő cionista.

Az új chalucok elhelyezése a Kolóniákban. Londonból jelentik: A palesztinai Waad Hacirim utasítására a cionista bizottság elnöke beutazta a zsidó kolóniákat, hogy az új zsidó bevándorlók részére szükséges intézkedéseket megtegye. Eszerint barakokat és sátoráborokat rendezésnek he, hogy az ezentul érkező chalucok első állomása ne Jaffában, Tel-Avivban, vagy Haifában legyen, mert ez mindentéle nehézségeket és komplikációkat idézne elő. A chalucok jövőben a kikötőből a kolóniákra fognak kerülni. Az erre irányuló előkészületek már előrehaladott stádiumban vannak.

Zsidók! gondoskodjatok a Haddis-tókról! Adakozzatok a Tarbutra!

Támár

— Kis regény —

Írta: Gitszkalay János (9)

Zebulun mosolyogva biccentett fejével, mint akinek valami nagyon kellemeset mondanak, de halkán a testvérek felé szólott:

— Rubén parancsol.

Rubén, talán még sohase érezte olyan súlyosnak az elsőszülöttségével járó tisztet, mint ebben a keserves-vigasságos pillanatban. Legjobban azt szerette volna, ha leülhet az utca közepén, hogy jajgatva hempergőzzék meg a föld porában. De fogát összeszorította és úgy adta ki a rendelkezéseket, hogy egy arcizma se mozdult.

— Naftali, szonnan a legényekhez. Készen álljanak, ha Chacór emberi rajtunk ütnének. Dan a völégénysátorba. Te fogadod a menyasszonyt, — és ravaszul, hogy Jákób apánk semmit se vegyen észre. Legalább ma még ne. Ha Judáról, Simonról kérdez, mondj valamit.

A másik pillanatban Dan és Naftali már egybekapaszkodtak, táncolva, rikoltozva rugták a port, belekeveredtek az ujjongató násznép sűrű tömegébe, kézzel, hanggal biztatták a zeneszerszámokat, közéjük rugtattak és elveszték a hullámzó tömegben. Az öreg Jórám velük sántított. De Támár, a halovány menyasszony szerét ejtette, hogy néhány lépéssel hátra maradjon a rokonasszonyok sorából és a testvérek közé kerüljön. Karcu alakja meg-megrángatózott a szorongó félelemben, fátvólat fölrevonta sápadt arcáról és nagy fekete szemében ott ült a kimondhatatlan rettegés. Reszelő kezét Rubén karjára tette.

— Mi van Judával, — kérdezte Támár tompa hangon és megvonagló piros száján úgy

tört ki a szó, mint valami kétségbeesett rekedt fölzokogás.

— Ugyan mi volna kis hugom, szépséges rózsaszál, fehér gazellám, — válaszolt vidáman Rubén és hangjában anyai meglepetés csengett, mintha nem is értené a kérdést. — Biztosan a völégény sátrában vár, avagy a sátorajtó előtt áll, hogy illendőképen fogadja a folyamköz legfehérebb lilomát, a szépséges menyasszonyt. Igaz-e Jiszáchár öcsém?

— Avagy tán kiment a jószághoz, — mondotta Jiszáchár, — hogy kicsiny fehér bárányt hozzon a mi Támár hugunknak, — kicsiny fehér bárányt és piros szalag legyen a nyakában és aranyöngetyű, hadd hallja a nazi nép és a völégény, ki tud sugarasabban nevetni, az aranyöngetyű-é, avagy a szép menyasszony.

— Mi van Judával? — kérdezte újra Támár és hangja úgy bugott, mint amikor hosszú jajszó tör ki sirató asszonyok száján.

A testvérek tanácstalanul néztek össze. De még mielőtt valamelyikük is újabb tettekre nyithatta volna száját, a násznép sokasága, a zeneszerszámok, a táncolva előre szökdelő fiatalok, az asszonyok és öregek raja egethasogató rivalgásba tört ki. A nászmenet lassu lépésben épen akkor kanyarodott be a sátrak között — és egyszerre csak ott voltak néhány lépésnyire a völégény hatalmas sátor előtt.

— Juda! — sikoltott Támár, de olyan hangon, hogy száva tulszárnyalta a tömeg rivalgását és egyellen szökéssel keresztül tört a táncoló gyűrűn.

A völégény sátra előtt, ott állott gögös méltósággal Juda, az örömapa. Hatalmas alakja

mozdulatlanul meredt ki a földből, mint valami kemény cölöp vagy kőbálvány, amit Anak fia állítottak emlékezésül örök időkre. Mellette fia állott, széparecu, karcu, halovány fiú: Onán, a tépelődő — és bágyadt-okos szemét mosolyos szomorúsággal járatta a közelgő násznépen. A másik szélen Lévi állott.

Támár a fojtogató igézet alól szabadult erők vad kitörésével vetette magát Juda nyakába, keze görcsösen markolta a férfi vállát és holdog megrázkódásokban tört ki belőle a sokáig visszafojtott zokogás.

Juda azt hitte, hogy érti a dolgot és kemény valóját valami nagy, meleg, oktalan részvét járta át.

— No, nó, kicsiny galambom, siró gerlicém, — csitította a lányt szives, halk nevetéssel és meg megveregette Támár szégyenkező arcát, — hát nagyon boldog az én kicsiny menyasszonyom? Lám, hogy a völégény is itt áll és illik neki is adni egy pillantást.

És kézen vezette a könnyeiben mosolygó lányt Onánhoz, a tépelődőhöz.

Közben a násznép is odaért a sátorhoz. A testvérek megkönnyebbülten lélekzettek föl, mikor megpillantották Judát és Lévit. Rubén szeretett volna maga is előrohanni, hogy megtapogassa két öccsét, meg van-e még kezök-lábuk, hogy rájok csapjon mohó kérdésekkel, hogy volt, mi volt, — de jól ösmerte ő az illendőséget és tudta, hogy mivel tartozik az ünnepes pillanatnak. De mellől minden akaratot legyűrően robbant ki a hangos, ujjongó hálálkodás:

— Dícsértessék az isten, aki megszedte, jóra az ő szolgájának fiait.

(Folytatjuk.)

Nagy botrány a kamarában

Dopa képviselő korbáccsal támadt Taslaonu volt miniszterre — A Resica-ügy tárgyalása

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, július 12. A kamara mai ülésén az eddigieket is fölülmuló botrány támadt. Az egyik képviselő súlyosan inzultálta Taslaonu volt minisztert. A botrány a resicai ügyből keletkezett, amelyben a képviselők egy része személyesen is érdekelve van s így érthető a szokatlanul nagy izgalom. A miniszterelnök maga állapította meg, hogy a Resica-művek részvényeinek többsége képviselők és szenátorok birtokában van.

Az izgalmas ülés lefolyásáról a következő tudósítást közöljük:

A kamara mai ülését 3 órakor nyitotta meg Popovici alelnök. Legelőször egy Kaufmann nevű gazdag kereskedő állampolgárságáról szóló előterjesztést vesznek szavazás alá, de a képviselők közül senki sem szavazott. Ezután Diamantius crajovei kereskedő honosítási kérdését veszik tárgyalás alá s ezt a Ház megzavazza. Ezután Averescu miniszterelnök kéri a resicai vasművek nacionalizására vonatkozó javaslat tárgyalását.

Marsescu liberális ellenzi a miniszterelnök javaslatát, mert a resicai ügy nem volt a mai ülés napirendjére hirtve. Hangsúlyozza, hogy nem szabad idegenek kezére juttatni a román állam legfontosabb üzemet, ahol municiót és ágyut is gyártanak. Egyetlenegy idegen állampolgárnak sem kellene megengedni, hogy a részvényekben részesüljön. A liberális-párt nevében tiltakozik a szerződés ellen, mert a részvények legnagyobb része a magyarok és a magyar kormány kezébe jutna.

Maniu ez ellenzék nevében csatlakozik Marsescu véleményéhez. Majd szavazásra kerül a sor. Az elnök kihirdeti, hogy összesen leadtak 280 szavazatot, amelyből 126 a javaslat mellett, 101 pedig ellene van.

Az ellenzék soraiból kiáltások hangzanak: — Nem hiszünk! Megint csalás történt!

Egy pár ellenzéki képviselő felidvizzgálja a szavazást s megállapítják, hogy nem 280 képviselő szavazott, hanem csak 118

s a többiek tartózkodtak a szavazástól.

Ezre nagy lármát támadt. A tumultusból csak egyes szavakat lehet kivenni: Az elnök svindlik! Csalás! Disznóság!

Marsescu ismételtén kijelenti, hogy a liberális-párt és ez ellenzék mindenképpen meg fogja akadályozni a javaslat keresztülvitelét. A resicai szerződés nem az ország érdekét szigatné elő, hanem csak egy pár Averescu-párti képviselő és szenátor vagyonát növelné. A részvények legnagyobb részét az Averescu-párti bankok között osztották fel s a liberális-párt bankja, a Banca Romaneasca semmit sem kapott. Averescu kijelenti, hogy

a resicai részvények nem annyira bankok, mint inkább 80 képviselő és 30 szenátor kezében vannak.

Felkiáltások: De csak kormánypárti képviselők és szenátorok kezében.

Maniu elmondja, hogy az ellenzéki klubba is felhozták egy listát és kérték, hogy a képviselők jegyezenek resicai részvényeket, de erre senki sem volt hajlandó. Ugyanígy nyilatkozik Inkuletz, Jorga és Madgearu is.

Maniu: Ebből is látszik, hogy az ellenzéki képviselők nincsenek bekeverve a resicai ügybe.

Averescu: Az a lista hamis volt.

Ezre ismét nagy lármát támad, a tumultusban

Popa Oktavián képviselő korbáccsal Taslaonu volt miniszterre rohan és az arcába vág.

Popa kijelenti, hogy Taslaonu miniszter kényeszerítette a képviselőket, hogy resicai részvé-

nyeket jegyezenek s a végén semmit sem kaptak a haszonból.

Popa ezután ismét Taslaonura rohan és pofon vágja, miközben folyton ezt kiabálja:

— Szélhámos, gazember.

Iszonyu zűrzavar támad s az elnök kénytelen az ülést véglegesen felfüggeszteni.

A vagyonadó a szenátusban

A szenátus tegnap éjjeli ülésén Constantinescu és Ivoreanu liberálisok heves támadást intéztek az adójavaslatok ellen. Utóbbi szerint ilyen radikális adók felbátorítják a munkásságot.

Tituлесcu: Uram, be kell látniok, ütött a fizetés órája! Választani kell fizetés és elpusztulás között. Nem én csináltam a házagokat, amelyeket be kell tölteni.

Ivoreanu: Burzsoa vagy bolsevista rezsimben élünk?

Tituлесcu: A liberálisok által oly nagyon támadott vagyonadók: 200.000 lei tőke után 7000 lei, egy milliónál 78.000 lei és ezt is 10 év alatt kell lefizetni. Hát ez Trockij adója? Ezért reszkotnek önök? Szinte kívánom, próbálják hát meg a bolsevista adórendszert! Igaz, hogy az összeharcsolt vagyonok adókvótái magasak, de uram! Mi közülük önöknek az ilyen vagyonokhoz? A liberálisok magatartásának magyarázatát a Banca Nationalát érintő szakaszban találom. (Viharos taps.) Én nem szoktam támadni, de ha engem támadnak, visszatűnök és behizonyítom, hogy így is tudok tenni. (Tapsvihar.)

Gabriel szociáldemokrata kijelenti, hogy pártja ugyan nem osztja mindenben a vagyonadó javaslat elveit, mindamellett elismeri, hogy egy lépést jelent előre s szigorú alkalmazást követel.

A szenátus a javaslatot általánosságban elfogadta.

A bélyeggyűjtés mint politikai tényező

Miért nincs Lichtensteinnak új alkotmánya?

— Az Uj Kelet tudósítójától. —

Lichtenstein nagyhercegség heves politikai küzdelmek színhelye volt az utóbbi időben. A kis állam két politikai pártja, a néppárt és a polgárok pártja elkeseredett harcot vívott egymással a vezetésért és ez a tusa már-már annyira elfajult, hogy dinasztiaellenes puccsokról kezdtek írni a lapok. II. János nagyherceg erre hazatért külföldről és hosszas tárgyalások után sikerült a kedélyeket lecsendesíteni. A polgári pártot azzal fegyverezte le, hogy az ő emberüket, dr. Josef Peer bécsi államtanácsost bízta meg felvére az államügyek vezetésével. A néppártnak pedig azt az ígéretet tette, hogy ezentúl az állam mind a tizenöt képviselőjét a nép fogja választani. Eddig ugyanis a nép csak tizenkét képviselőt választhatott, a másik háromat a herceg nevezte ki s így gyakran megesett, hogy a választásokon megbukott, vagy népszerűtlen egyének kerültek a kormányba. Írásban kötelezte magát továbbá II. János herceg, hogy ezentúl az év nagyobbik részét az országban fogja tölteni és más előléteket ígért.

Az ígéretekből dr. Peer miatt nem lett valóság. Fokozta a nép iránta való elkeseredését a bélyegbotrány, amely abból keletkezett, hogy a parlament az állam bélyegeinek eladási jogát bizonyos százalék fejében egy osztrák társaságnak adta el. Ezt a határozatot a nép elítélte, különösen pedig a beiföldi bélyegkonzorcium, amely azzal érvelt, hogyha ő kapta volna meg a bélyeggyűjtést, értéktelen osztrák pénz helyett frank kerülne az országba s az ország villamos műveinek finanszírozására nem kellett volna újabb nagy adókkal sújtani a népet. A filatelisták, a bélyeggyűjtők külföldi sajtója is erősen kritizálta az országgyűlés határozatát. Erre pártközi bizottság alakult a bélyegkérdés érélyes megoldására azzal a céllal, hogy a bélyegeladást az ország egyik főjöveldelmévé tegye. Dr. Peer azonban dinasztiaellenes puccsnak tüntette fel a bélyegkonzorcium mellett megnyilvánult demonstrációt és a parlamentbe vonuló képviselőket le akarta tartóztatni. Ebből persze mi sem lett, mert puccsról szó sem volt. A parlament erre népszavazást rendelt el, hogy dr. Peer tovább is vezesse-e az államügyeket. A szavazás után a kormányzó elhagyta Lichtensteint és helyébe a herceg szűletett lichtensteint nevezte ki. Josef Ospelt az új kormányzót mind a két párt örömmel fogadta s így a nyugalom teljesen helyreállott.

Módosítják a vásárvám és az iparilletékek szabályrendeletét

A Kereskedelmi és Iparkamara és az E. G. E. együttes akciója

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Tegnap délelőtt a Kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara, valamint az Erdélyi Gazdák Egyesülete együttes deputációban jelent meg dr. Hosszu helyettes polgármester előtt. A küldöttség szónoka, Hevesi József iparkamarai elnök, röviden előadta küldetésük célját: a kolozsvári kereskedők az iparosok és a közönség nevében sérelmeseknek jelenti ki a városi tanács által megállapított vásárvámot, kövezetvámot és ipari illetéket. Ezt a tiltakozást a küldöttség a következőkben indokolta:

— Sérelmesek ezek a városi adók, mert szakemberek nélkül állapították meg őket oly rövid idő alatt, amennyi oly fontos kérdés elintézéséhez semmiestre, de még az alapos előkészítéséhez sem elegendő. Nyolc évvel ezelőtt a városi tanács csak két évi előmunkálat után becsajította ki a városi jövedékek szabályrendeletét. A mostani szabályrendelet nemcsak a közönségre káros, hanem a város pénzügyi helyzetére sem előnyös. A rendelet készítői nem voltak eléggé tekintettel a gazdasági viszonyokra. Ezt bizonyítja többek között az a példa, hogy míg egy mázsa selyemre 20 lei, addig ugyancsak egy méter mázsa nyers épületkőre 10 lei vámot vetett ki a városi tanács s így megnehezítette az építkezéseket. Ezzel szemben vannak oly cikkek, amelyek magasabb illetéket is elbírnak.

— Éppen ezért arra kérjük a városi tanácsot, hogy a szabályrendeletet odamódosítsa, hogy az illetékek és vámok arányban álljanak az egyes cikkek értékével. Hogy az új megállapítás minden érdeket kielégítsen, szükséges, hogy a tanács belevonja azokat a szakembereket, akiket a kamara delegálni fog. A régi városi tanács is az érdekeket felek meghallgatásával állapította meg a vámot és egyéb illetékeket. Egyben kérjük a szabályrendelet sürgős revízióját.

Hosszu főjegyző ezeket válaszolta a küldöttségnek:

— A városi tanács az idei vásárvámot és illetékeket az 1918. évi magyar szabályrendelet alapján állapította meg olyformán, hogy az illetéket százalékosan emelte fel a cikkek jelenlegi értékének arányában és a piaci árakra való tekintettel. Ez azért volt szükséges, mert a város büdzséje két és fél millió koronáról egyszerre husz millióra növekedett s ezt a pénzt valahonnan elő kellett teremteni. Belátom, hogy önöknek van némi igazuk s a városi tanács nem is zárkózik el a szabályrendelet revíziójától. Szíveskedjenek az urak írásba foglalni a sérelmeket.

A küldöttség egyik tagja itt közbeszólt.

— Nem akarunk mi panaszkodni. Az ügy nem tűr halasztást. Az írásbeli elintézés pedig hosszadalmas lenne. Megegyezzen kérjük a helyettes polgármester urat, hogy a lehető legrövidebb időn belül hívassa be a kamara delegátusait.

— Biztosítom az urakat — mondta a főjegyző, — hogy ez meg is fog történni s ha az egyes cikkek vámjának redukciója nem fogja csökkenteni a város jövedelmét, úgy a szabályrendelet megfelelő megváltoztatása elé semmi akadály nem górdulhat. Különben is a tanács által megállapított vám és illeték csak erre az évre nyert miniszteri jóváhagyást. Jövő évben minden egyes tétel, szóval az egész szabályrendelet alapos revízió alá kerül.

Ezután még az Erdélyi Gazdák Egyesületének kiküldöttje kifejtette, hogy a jelenlegi vásárvámok mennyire sérelmesek a gazdakra, akik kénytelenek a piacot emiatt bojkotálni.

Hosszu főjegyző megismételte szavait és választát az egész deputáció megnyugvással vette tudomásul.

Radics horvát paraszterért letartóztatják

Belgrád, jul. 11. (Damian) A Skupstina Radicsnak, a horvát parasztpárt vezérének immunitását felfüggesztette, mert a jugoszláv állam ellen Horvátország autonómiaja érdekében dolgozott. Valószínű, hogy Radicsot le fogják tartóztatni.

Pécs kiűritése

Belgrád, jul. 11. (Damian.) Nastasevics jugoszláv államtitkár kijelentette, hogy Pécs kiűritése még nincsen napirenden, de ha rá is kerül a sor, a kiűrités technikai keresztülvitele három-négy hónapot vesz igénybe.

Sportbotrány a nagyváradai „Makkabea” körül

A Makkabea tagjainak nem adnak játékgengedélyt — Kijátszák a sport szövetségi elnököt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nagyváradnak sportbotránya van. A vidéki sportszövetségek vezetőinek az a része, akik a kicsinyes intrikák és a klubérdek fele emelkedni nem tudnak, olyan felháborító intézkedésekre ragadtatták magukat, amelyek a jelenlegi erdélyi sportélet viharos eseményei között is egyedül állanak.

A nagyváradai sportszövetség vezetősége a szövetségi elnök megkérdőzése és tudta nélkül egy újonnan megalakult footballcsapat tagjainak nem adta meg a játékgengedélyt, amikor pedig a csapat más városban készült játszani, a szövetségi intrikusok

táviratilag arra kérték a vendéglátó város polgármesterét, hogy a mérkőzést tiltsa meg.

Az újonnan megalakult nagyváradai zsidó csapatról, a Makkabeáról van szó. A nagyváradai „Sportthrlap” a következőket írja:

Felette kinos és jelentőségében messze kiható szenzációja van Nagyvárad város sportjának. Már az elmúlt héten kipattant, hogy a nagyváradai zsidó társadalom dicséretes jóindulatából és áldozatkészségéből alakult legifjabb sportegyletünk a „Makkabea” még működésének megkezdése előtt válság elé került. Az első pillanatban természetesen meglepetésszerűen ért bennünket a hír, hogy egy oly inpozánsan meginduló néptömegnek, amely ezideig teljesen távollartotta magát a legnemesebb és a legkulturfejlesztőbb munkától: az embersporttól, már emriában el kell pusztulnia. Amilyen örömmel teljesen távollartotta magát a legnemesebb és a legkulturfejlesztőbb munkától: az embersporttól, már emriában el kell pusztulnia. Amilyen örömmel teljesen távollartotta magát a legnemesebb és a legkulturfejlesztőbb munkától: az embersporttól, már emriában el kell pusztulnia.

Látható, hogy Nagyvárad sporttársadalmának legnagyobb rokonszenvvel viseltetett az új alakulással szemben. Nem úgy azonban egyes sportintézők, akik a váradai zsidóság egyszerű megmozdulását a maguk klubszempontjaik szögéből nézték. De meg kell mondanunk azt is, hogy az öntudatos nemzeti zsidóság helyes akcióját elsősorban azok a még mindig gerinctelen „zsidó” sportférjak akarják elgáncsolni, akik zsidóságukat szegyenlik és kényelmetlenül feszengenek, amikor Nagyvárad sporttereire a zsidó ifjuság saját színeiben akar kiállani.

A nagyváradai sportszövetség egyik társelnöke, elkövette azt a súlyos sérelmet is, **anélkül, hogy a szövetségtől felhatalmazása lett volna, dr. Pelle János szövetségi elnök tudta nélkül,**

a szövetség nevében táviratot küldött Szatmár-Nemetibe, hogy nem engedélyezi a Makkabea bemutatkozó mérkőzését. Dr. Pelle János, aki elnöki hivatásának magaslatán állott, személye ellen elkövetett sérelemnek tekintette elnöktársának eljárását és ezért elnöki tisztségéről lemondott. Egy újságíró előtt tett nyilatkozatában többek között a következőket mondta az ügyről:

— A Makkabeában a zsidóság nemzeti szervezkedésének egyik harcosát láttam, aki a bemutatkozó mérkőzés megadásával csak arra kért és kapott engedélyt, hogy életelt adhasson magáról s így megnyissam előtte a lehetőséget annak, hogy elismertesse magát és mint ilyen vehessen részt a zsidóság jogos küzdelmében.

— A Makkabea szatmári mérkőzésére a játékgengedélyt kivételesen megadtam. Az én határozataimat az intézőbizottság vagy a szövetségi társelnökök valamelyike nem volt jogosult megváltoztatni és hatálytalanítani. Kritizálhatták, felvehették volna velem szemben illetékes fórum előtt a bizalmi kérdést, de míg a többség bizalmából az elnöki székben ülök — respektálni tartoztak volna az intézkedéseimnek.

Ugy az MLSz, mint az FSSR rendelkezései szerint a nagyváradai szövetség köteles lett volna a Makkabeának három bemutatkozó mérkőzést engedélyezni. Nem engedélyezték. Nem engedélyezték azért, mert az új csapatba a régi csapatok több játékosa lépett át és a váradai sportegyletek sportszerűtlenül lehet-

lenné akarták tenni a Makkabea működését, hogy a kilépett játékosok visszatérjenek. Dr. Pelle Jánost a szövetség elnökét, aki sportszerűen és korrektül, a szabályok alapján engedélyezte a bemutatkozó mérkőzést, kijátszatták a váradai „sportférjak,” a szatmári polgármestert pedig egy távirattal félrevezették.

Az erdélyi sportszövetségek ügyvezetésében általános anarchia uralkodik. Sem az MLSz, sem az FSSR szabályait nem respektálják, jobban mondva az egyes szövetségi vezetők azt a szabályt ráncigálják elő időnként, amely éppen megfelel pillanatnyi érdekeiknek. Öletszerűen és önkényesen intézik a sport jobbra érdemes ügyeit. A nagyváradai szövetség egyes emberei most paragrafusokat exhumáltak, amelyeknek alapján lehetlenné akarják tenni az ifjú Makkabea működésének azonnali megkezdését. A zsidóság önálló szervezkedése a sport terén is nemcsak jogos, de a nemzeti zsidóságnak önmaga iránt való kötelessége is.

Briand expozéja a keleti helyzetről

Meghiusult Kemal pasa és Harrington tábornok tanácskozása — Franciaország békét akar Törökországgal

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, július 12. Briand francia miniszterelnök a külügyi és pénzügyi bizottságban tartott beszámolója után ma a kamarában ismertette a külpolitikai helyzetet. Beszámolt a kisázsiai helyzetről, Franciaországnak Törökországhoz való viszonyáról és hangsúlyozta, hogy

Franciaország békében akar élni Törökországgal,

mégis megtörténhet, hogy Franciaország, minden békés törekvése mellett ellenségeskedésbe sodródik Törökországgal. Franciaország a Keleten éppen annyira a békét óhajtja, mint a nyugaton. Azt hiszi, Törökországgal elkerülheti a háborút, ha a török politika józan utra tér.

Bár Briand bizik abban, hogy Keleten helyre fog állni a béke, hogy Törökország és Görögország új megállapodásokat köt, amelyek kielégítik mindkét harcoló felet;

a béke lehetősége mindinkább kezd elhemályosodni

Kisázsiaiában. Kemal pasa és Harrington tábornok találkozója, amelytől főleg Anglia várt sokat, elmaradt. A találkozást Kemal pasa kezdeményezte, ahhoz a szövetségesek konstantinápolyi követi hozzájárultak és a tárgyalások mégis elmaradtak, mert Kemalék utólag olyan feltételeket szabtak, amelyeket a szövetséges-diplomácia nem fogadhatott el. A találkozás voltaképeni célja az lett volna, hogy Harrington tábornok meghallgatja a török nacionalisták javaslatát és azt továbbítsa a szövetséges kormányokhoz. Kemal pasa azonban még az összejevetel megtörténte előtt leszögezte, hogy

a tanácskozások alapja a nacionalisták egész programjának elfogadása.

Ebbe természetesen a szövetséges megbízottak nem mehettek bele. Ezért maradt el Kemal és Harrington összejevetele.

Most már az is kétséges, hogy az angol parlamenti bizottság Konstantinápolyba megy. Ha Kemalék ragaszkodnak eredeti feltételeikhez, akkor ennek a békítő bizottságnak nincs sok teendője Keleten. Akkor Anglia kénytelen lesz mégis a legerélyesebb eszközökhöz nyulni, hogy megteremtsen a kell, fegyverrel a Kelet békéjét. Most már a görög-török háború kinőtt a maga kereteiből, a legtávolibb Kelet problémája lett és ezzel a legélesebben érinti Angliát és Franciaországot érdekeit. Kemalék elszántak, erre az elszántságra Anglia is csak elszántsággal felelhet.

Életünk gyermekeinkben teljessül. Magunknak adunk, ha a Tarbutnak adunk

PIS PUS

○ *Nem tehetek róla: soha eszembe se jutott. Elfelejttem, kitörölődött az emlékezetemből. Azt se tudtam, hogy él még. És most egyszerre elémtr, arra akar kényszeríteni, hogy emlékezem rá, hogy foglalkozzam vele, hogy visszaidőzzem magamba azokat az apró bonyodalmakat, amelyeket magam kavart magam köré. És mégsem emlékszem rá, nem akarok ráemlékezni, semmi közöm hozzá. Elég ha most annyit tudok róla, hogy hirtelen kibukkant a csönd és hallgatás homályából és trónt követel. Mulatságos. Most divat trónkövetelni. Nem is hiszem, hogy másért teszi, mint a divatért. Mert ha egyszer otthagytam, mi jutott eszébe, hogy most visszakéri? Mi indította erre a lépésre? Nem, ezen sem gondolkodom. Még azzal sem törődöm, ha sikerül visszakaparnia. Ez az ő dolga. Ami gondolatba ejt: talán annak a sok milliónak is van némi köze hozzá, akin uralkodni akar. Különböző intőzse el vele Pasics. Azután majd meglátjuk, király lesz-e az exaltált György hercegből, aki most hirtelen felbukkan Belgrádban és elköveteli a trónt öcsétől, Sándortól. Addig pedig igyekszem megint elfeledkezni róla.*

✱

(*) *Rabbik konferenciája* ülésezik most a Majna melletti Frankfurtban; a papok a zsidó hitélet minden frakcióját képviselik itt, számra nézve százegevényháyan. Együtt ülnek ortodox és szélső reformer. Akiiket a multban az asszimiláció eszméje különböző táborokba vitt, most egy gondolat varázsa alatt ismét együtt vannak. Tudjuk, az asszimiláció a hithű elemeket védelmi állásba kényszerítette, mert csak a hagyomány formáiban látták biztosítottak a zsidóság faji továbbélését, míg az asszimilánsok, akik éppen a fajiság eltörlésére igyekeztek, a hagyományok megnyirbálásában, kigunyolásában, elfeledtetésében keresték a célhoz való eszközöket. A célt az asszimilánsok nem érhették el, amit Einstein bölcsen megindokolt. A népek ugyanis ösztönös ellenszenvvel viseltetnek a közéjük befurakodni akarókkal szemben. Minden nemzetnek a maga útján kell haladnia és csak így tudják kölcsönösen megérteni egymást, így tudnak hatni egymásra, így tudnak tanulni egymástól. Ez a megismerés ma már nem újdonság, a zsidóságban magától értetődik. Pedig akár egy évtizeddel ezelőtt a képtelenségek világába tartozott volna a fellevés, hogy ortodox és neolog papok komoly ügyben egy asztalhoz ülnek. Ma ez is magától értetődik. Mert Erec Jisrael ügyének megvitására jöttek össze, melegen istápolják a nagy ügyet és határozatukban kimondják, hogy az újja-építés a hagyományok szellemében történjék. A város megválasztásában is, szövettség van. Frankfurtot választották, nagy zsidó hagyományok és a nagy Göthe városát. Ezzel is mintegy jelképezni akarják, hogy a zsidó újjaépítés zsidó szellemben, de egyúttal nagy világeszmék légkörében induljon.

✱

(—) *Változnak az idők és benne változnak az emberek is.* Nagyon meg kellett változnia az időknek ahhoz, hogy Windischgrätzből a panamisból, Windischgrätz a teleplező váhassék. De egy kicsit visszafelé sült el a leleplezés. Ez a legitimis a ügyök a Károlyi-kormány vad alá helyezését követelte csak, de a bosszura hajlamos nemzetgyűlési többség a Wekerle-kormány tagjait is bűnvádi eljárás alá vonja. A Wekerle-kormány pedig Windischgrätz herceg is mindvégig tagja volt. Tehát neki is feléltie kell. Windischgrätz azonban nem fog kétségbeesni. Az eljárás ugyanis hazaárulás és felségsejtés címén fog megindulni és nem fog bajlódni holmi bag elizzen-egymillió burgonyaacsallásokkal. Igaz, hogy az a tizenegymillió akkor még paria állott a svájci frankkal, tehát mai értékben mindhogy ötvenmillió koronával ér fel. Ki meri majd a tiszta-kezi hercegnek szemérvetni, hogy saját számlájára burgonyát árult, amikor ő be tudja bizonyítani, hogy mások az alatt hazát is felséget árultak. Lehet, hogy Windischgrätz nem fogja tudni a vádjait bizonyítani. Sőt egészen biztos, hogy nem fogja tudni. De célját mindenesetre elérte. Őt üldözték volna, de ő kiáltozta előbb másokra, hogy fogják meg őket. Mire pedig a trükkre ráemlékez, a sárospataki herceg ismét egórutat vehet. Mert nem szabad elfelejteni, hogy a herceg is a Magyarországot Svájcban, ha mindjárt az a Károlyi-kormánydalom szabad, demokratikus és liberális Magyarországa volt.

Megállapítják Magyarországot végleges határait

Franciaország ratifikálta a trianoni szerződést — Kiküldik a határmegállapító bizottságokat

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, jul. 13. A francia szenátus elfogadta a trianoni békeszerződést és a kisebb-ségekre vonatkozó jegyzéket. Ezzel három nagyhatalom ratifikálta már a trianoni szerződést, amely így hatályba is lép. Ezután először is Magyarország végleges határait fogják megállapítani. Erről a kérdésről a felhivatalos MTI. a következő jelentést adta ki:

A nagykövetség tanácsának vezértitkársága felszólította a magyar kormányt, hogy a békeszerződés életbeléptetésétől számított tizenegy napon belül nevezze meg megbízottait az alakítandó határmegállapító bizottságba. A jegyzékhez csatolva vannak azok az irányelvek is, amelyek a bizottságot vezetni fogják. Magyarországon négy határmegállapító bizottságot állítanak fel, melyeknek mindegyike öt, a nagykövetség tanácsa által kinevezett tagból, egy magyar megbízottból, a beosztott szakemberekből és a szükséges segédszemélyzetből áll. Minden szomszéd állammal szemben a határrész megállapítása egy-egy külön bizottság alá fog tartozni. A megjelölt irányelvek értelmében a megbízottak katonatisztek lesznek. A bizottságok a békeszerződés életbeléptetése után Párisban megtartják alakuló gyűléseiket, majd ezek helyüket átteszik Magyarországra. A bizottságok munkájának célja az, hogy Magyarországon tiszta helyzetet teremtsenek. A bizottság a helyszínen fogja megállapítani, hogy hol engedhető meg a határok megváltoztatása, de az is lehetséges, hogy a határok maradnak a régiiek. A végleges határok megállapítását a Népszövetség fogja jóváhagyni.

As új jegybank alakuló ülése

Popovics Sándor elnökletével tegnap délután négy óraker tartotta meg alakuló gyűlést az új magyar jegybank. Az alakuló gyűlésen Hegedüs pénzügyminiszter is résztvett.

A magyar-csehszlovák tárgyalások

A Damian bécsi tudósítója felkereste a bécsi csehszlovák konzulátus vezetőjét és kérte, nyilatkozzék, mit tud a magyar cseh tárgyalások eredményéről.

Sajnos — mondotta — a tárgyalások még nagyon kezdetleges stádiumban vannak. Valóban kívánatos volna a megegyezés, mert anélkül nyugalmas békét elképzelni Középeurópában nem lehet. A marientadi tárgyalások tényleges eredménye egyáltalán nem olyan kedvező, mint ahogy azokat a két ország sajtója feltüntetni igyekszik. A sajtó például azt írta, hogy a két ország között a Habsburg-kérdésre vonatkozólag sikerült megegyezést létrehozni. Hát ez egyáltalán nem áll, mert ez a tárgyalások folyamán szóba sem került. Nehéz a megegyezés már azért is, mert a magyar kiküldöttek állandóan csak a csehek által megszállott területekről beszélnek és csak a határmenti és vámkerdekek tárgyalásán mutatnak engedékenységet. A magyar delegátusok messzemenő tarifaengedményeket ajánlottak fel Csehszlovákiának arra az esetre, ha a jugoszláv-cseh korridor követeléséről Csehország lemond. Magyarország hajlandó volna sokkal alacsonyabb tarifákat életbeléptetni azokra az árukra, amelyeket Csehszlovákia Jugoszláviának szállít. Mi sem természetesebb, hogy ezzel az ajánlattal a cseh delegátusok érdemlegesen nem is foglalkoztak, mert erre ők amúgy sem jogosítottak. Csehszlovákia őszintén akarja Magyarországgal a békét, amint ennek már többször tanujelét is adta. Ha azonban a magyarok továbbra is ragaszkodnak régi és elfogadhatatlan követelésekhez, a megegyezés lehetetlen.

Családi életetek bensőségét és melegét fokozzátok, ha gyermekeitek jövőjét megalapozó Tarbutnak adományoztok ünnepeitek alkalmával.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség: 877
Kiadóhivatal: 844
Zs. N. Sz. 558

Napkösi Otthon

A neolog templom udvarán ritka lombok gyér árnyéka között gyermek-kórus. Százötvenketten vannak, háromtól tíz éves korban, csupa szegénysorsú szülő reménye. Rosszul táplált, lerongyolt csenevészek között, kővér és vidám apró maszatosok. Nedves lakások fák színt, pergament bőrt húztak sokra, a kora ráncosodás, a könnyen betegedés, nádszál-akarát, a bujkáló önbizalom ott settenkednek kis csirke képek vonalaiban, szemük bátoratlan pislogásában. Zsidó proletárgyerekek.

Nincs megejtőbb, szívetfacsaróbb ennél. Rongyos ruha, szappan nélkül mosott ing, mezelen, feltörött lábacskák. Csengő kacaj, tavaszi mosoly, ami ezt feledtetné, bátorság, friss bizalom, ami a Teremtés ártatlan látását plántálná a felnőtthez, száműzve innen, ha csak itt ott meg nem pillantasz egy tiszta homlokot, beszédes szemekkel, mosolyra táglult ajkakkal alatta. A könnyed tartásból látni, az életkedvől, hogy gondtalanságban, tiszta és nemes szeretetben fogant. Ujabbán szegényedhetett el a szülője, vagy tán meghalt, eltiúnt a háborúban, vagy betegyón fetreng. Mert az utolsó esztendő sok eféle szegénységet termelt és sok ilyen létszámú függvényeit a nyomornak.

A zsidó lélek könyörületos; mert mindnyájan szenvedtünk és aki a népi közösséget meg nem tagadta, érezte, hogy itt belül a fajtában is van mód, testi és lelki megnevelésre, ha az erős vállára veszi a gyöngyöt, ha a módos segíti az alulmaradottat. Megható, ha ez a belátás asszonyokban nyilvánul meg gyerekekkel szemben. A kolozsvári zsidó négyzet vállalta, hogy táplálékkal és ruhával a szegény kis révedezőkiből egész embereket farag, viaszos bőrüket rózsásra változtatja, jó étellel ellentállóvá teszi esendő kis testüket.

Neuberger Zsigmondné, az egyet elnök-nője javasolta a napközi otthont és látni kell őt munka közben, hogy az embernek meggyőzőn a hite az „asztott csontok újradeléséről.” Látni kell, amint a konyhában vigyáz minden gramm lisztre, nehogy a gyerekek rovására valami is kárba vesszen és a gyerekek között, akiket anya jobban nem szerelhet; mint gondoskodik az egyik számára ingecskéről, a másikat kalapról, ruháról, cipőről.

— Dörrika, gyere ide lelkem!

Sovány, jó tartású leánya fut Neuberger nénihez. Odasimul, kezét csókolgatja, fejét zavartan betemeti a néni ruhájába. A kérdésekre üledelmesen felel, megmondja a nevét, anyuka mit csinál otthon, varr, mos, vasal, pedig új-jai zongorához szoktak.

— Hát apukád hol van? — kérdezem. Nem tudhatom, hogy a kérdéssel a csöppségben sebeket fakasztok.

Elkomorodik, arcocskáját sovány kezeivel elfödi, sir, fölökög, görcsökből tör ki belőle a fájdalom, a szíve lihegését hallani. Akik körülötte állanak, könnyeznek.

A gyerek atyja idemenekült a háború elején, azután bevonult. Tisztviselője volt a Grödl cégnek, egy ideig az ügyveles család még kapott a cégtől némi járandóságot, de azután ez is elmaradt és a családfőről semmi hír. A polgári gondtalansághoz szokott asszony eladogatta, elzlogosította a magával hozott értékeket, aztán bekopogtatott a nyomor. Dörrika, szegény, maga is végigcsinálta ezt a tragédiát és a kérdésnél összesűrűsödött és kirobant fájdalommal visszemlékezése.

Igézó szemű a két Farkas gyerek. Apátlan anyátlan drúvák, apjuk az első mozgósítás-kor Szerbiába került, azóta semmi hír róla. Anyjuk is meghalt, a két apróság szegénysorban, munkájából élő nagyanyjuknál él.

Es most itt vannak a zsidó Napközi Otthonban.

Minden apró szívben egy-egy csöndes tragédia. De amíg itt vannak, dalokat énekelnek, a kedves Krausz Etnus, a gyerekek öntője egy szeretett hivatás odaadásával szórakoztatja őket, feledtetni, hogy zsidó proletárgyerekek.

Hunyorgó szemű kis fiú mondja, hajoljak le hozzá.

— Bácsi, azt akarom mondani, sétáljon a kedves feleségének, sétáljon ide hozzánk is egyszer, ne mindig a kioszkba — sugja a fülembe.

— Honnan tudod, hogy kioszkba jár kedves feleségem?

— Nem bánom — feleli kissé zavarodottan — én ezt azért mondom — mert anyuka mondta, hogy ez minden bácsinak sugjam a fülembe, aki ide jön. sz. i.

Imbroane Brassó prefektusa?

A „Luptatorul” írja, hogy Imbroanenak a kormány felajánlotta a brassói prefektusi állást és ha Imbroane az állást elfoglalja, le fog mondani a kamarában viselt előki tisztségéről.

— Groza az óromániai ügyvédek erdélyi gyakorlatáról. A szenátus tudvalevőleg törvényjavaslatot fogadott el, amely az óromániai ügyvédek feljogosítja, hogy Erdélyben ügyvédi gyakorlatot folytassanak. Bukarestből jelentik, hogy Groza Péter erdélyi miniszter kijelentette, hogy ő a javaslatot nem tartja helyesnek és mindent el fog követni, hogy a tervezetből törvény ne legyen. Az óromániai ügyvédek erdélyi működése ellen különben kolozsvári egyetem jogkarának tanártestülete is élesen állást foglalt.

— Előleptetés. Az igazságügyminiszter Silbermann Móric elvtársunkat, kolozsvári járásbírósi irodafőtisztet jelenlegi beosztásában az igazságügyminiszter irodaigazgatóvá léptette elő.

— Hőség az egész világon. Londonból jelentik: Amerikában óriási a hőség. Az elmúlt napokban száz ember halt meg nap-szúrásban. Angliában is négy a meleg, amely szárazsággal súlyos károkat okoz.

— Felfüggesztették a székesegyház-bélyegről szóló rendeletet. A „Gazeta Oficiala” 21. számában megjelent egy rendelet, mely szerint minden színházi s más látványos előadás jegye után 50 bani adót kell fizetni a Kolozsváron felépítendő ortodox román katedrális alapja javára. Most egy új rendelet felfüggeszti az eredeti rendelet végrehajtását, amely még nem nyert miniszteri jóváhagyást.

— Nem kell személyesen megjelenni a germán leiek beváltásánál. A Banca Generala-pénzjegyek bebáltásánál, a pénzügyi államtitkárságtól kapott értesülésünk szerint, nem kell személyesen megjelenni. A bankjegyulajdonosok pénzükkkel és adókönyvecskéjükkel bárkit elküldhetnek a Banca Nationalához és a kicserélés akadálytalanul megtörténik. A lebelégyezést, Simionescu államtitkár utasítására, már nem vizsgálják olyan pontosan. Akit mégis elutasítanak, forduljon írásban az államtitkárhoz, aki az iparkamara útján, ilyen esetekre, legmesszebbmenő pártfogását helyezte kilátásba.

— Egy magyar szemorvos találománya. Berlinből írják: Kopányi Tivadar Bécsben megoldotta a problémát, hogy szemgolyók átültetésével az elvesztett látóképességet visszaadja. A kísérletezéseknél a megvakított halak visszanyerték látásukat. A fiatal magyar tudós felfedezéséről a bécsi tudományos körök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak. Kopányi kijelentette, hogy az átültetett szemű állatok életfunkcióikat ott folytatják, ahol megvakításuk alkalmával abbahagyták.

— Házasság. Senensz Jenő és Weisz Janka folyó hó 12 én házasságot kötöttek.

— Cenzurázott nyomtatványokat lehet küldeni Magyarországra. A levélforgalom már régebben megindult Románia és Magyarország közt. A kolozsvári postai igazgatótól nyert információk szerint napilapokat és más nyomtatványokat is lehet küldeni Magyarországra, ha átmennek a cenzurán. Külön rendelkezés erre nézve nem történt. Minden egyes újságszám után 50 gramm sulig 10 bani portót kell fizetni.

A „Times” Palesztináról. A „Times” palesztinai tudósítója írja: Az újonnan érkezett chalucimok tele vannak lelkesedéssel. Ők nagyon jól tudják, hogy rájuk vár az ország újáépítése és a legnagyobb megérőltetéstől sem riadnak vissza. A tudósító a Karmel-hegy közelében egy fiatal zsidó leánnyal találkozott, aki köveket tört, noha nemrég oklevelet szerzett egy galiciai egyetemen. Azt hiszi, hogy nemsokára egy darab földhöz jut, de már most is nyugodt hajléknak tekint a Palesztinát a Lengyelországban és Ukrajnában szenvedett megpróbáltatások után. Későbbben — írja a tudósító — Haifa közelében chalucimokkal találkoztam. Egyesek fákat ültettek, mások utakat és vasutakat építettek. Tíz fiatal, erős nő is volt közöttük. Egészségeseknek és elégedetteknek látszanak. Sokan felsőbb iskolát végeztek. A chalucimok Lengyelországból és Dél-roszországból jöttek és egymás között héberül beszélnek. Mindnyáján dolgoznak, ha nem is teljes hozzáértéssel, de rendkívüli buzgalommal. Azok, akik látták a pionerek munkáját Galilea melletti vasutvonalon igen sok jót mondanak róluk. A földek kitünően vannak megművelve. Ezek a „pionerek”, mintha fegyelműzött hadsereget alkotnának. Megtekintésre méltó a Diba, Judea hegyei között lévő terület. Egy évvel ezelőtt egy kövekkel tele pusztaság volt. Ma már 500 hold meg van művelve. Egy része szántó, egy másik gyümölcsös. Judea 7—800 éve kiirtott erdőinek helyén ma jávorokat és tölgyeket látni. Egy másik helyen szőlőt ültettek. Mindez 200 ukrán chaluc munkája. Ezen a területen 40 család fog élni, a föld megművelése pedig szövetségi alapon történik.

Felemelték a tisztviselők drágasági segélyét. Bukarestből jelentik, hogy a pénzügyminiszter a tisztviselők részére kiutalható drágasági segélyt 350 millióról 450 millió leire emelte föl. A felemelt fizetéseket április elsejével visszamenőleg fogják kiutalni közvetlen a költségvetés elfogadása után.

Férfiruhás lányok. Aradról jelentik: Az aradi színházban műsorra tűzték csak felnőtteknek Schnitzler darabját, a Reigent. Az egyik előadást több aradi lány férfiruhában nézte végig a karzatról. Épen nem férfias viselkedésük feltűnt az egyik rendezőnek, aki a közönség zajos derűtsége között szépen kivette a kislányokat a színházból.

Letartóztatták a budapesti Vig-színház rendezőjét. Budapestről jelentik: Az államrendőrség letartóztatta dr. Bánóczy Lászlót, a Vig-színház rendezőjét, akit azzal vádolnak, hogy ő szervezte meg Budapesten a bécsi kommunista hírszolgálatot és tendenciózusan informálta a bécsi emigráns sajtót a magyarországi eseményekről.

Eltűnt kisfiú. Szamosi István Csákány utca 34. számú lakos kedden délután bejelentette a rendőrségen, hogy István nevű kilenc éves fia eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást.

Öngyilkosság. Tegnap reggel jelentették a rendőrségnek, hogy Kardosfalva mellett Hosszujár tanyán dr. Roszu kolozsvári ügyész szakácsnője fűbelölte magát és meghalt. Chifor János büntetői rendőrkapitány kiutazott a helyszínre és megindította a vizsgálatot.

Rendőrségi hírek. Porkoláb Józsefné Téglás-utca 21. számú lakos bejelentette a rendőrségen, hogy háromszáz lelt elloptak tőle. — Sipos Zsófi Garay János-utca 89. számú lakos kétszáz leies lopásról tett bejelentést.

Gépirókszakaszt délelőttre felveszünk. Uj Kelet szerkesztője Ferenc József-ut 48.

Karlsruhi porcellánár, Bindekopf préselt üvegár és cseh táblaüveg érkezett nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 18.

German lelt elfogad Erdélyi Simon papir, rövid és norinbergi áruk nagykereskedése Cluj, Str. Reg. Maria 37.

Im én ani ti, mi ti? Váram is ahasáv, emátaj? Teljesítse minden becsületos zsidó ember kötelességét a Keren Hajjeszódal szívében!

Revidiálják a munkások és az alkalmazottak adóját

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kolozsváron nemrég még tekintélyes számban voltak emberek, akik mentesek voltak minden adókötelezettség alól. Ezek főleg munkások és egyéb alkalmazottak voltak. Mikor a 40 százalékos bonokat beváltották, bizonyos összeget mindenkitől levontak jövedelemadó fejében. Később behozták az általános adókötelezettséget és az alkalmazottak adóját jövedelmük hat százalékaiban állapították meg. Ezzel az a fonák helyzet állott elő, hogy az alkalmazottak kétszeresen fizettek az adójukat.

A városi adóhivatal most tudja, hogy mindazoknak a jövedelem-, vagyon- és hadinyereségadó fizetésére kötelezett kolozsvári lakosok, akik eddig adólejástromba felvéve nem voltak és a negyvenszázalékos bonok beváltásakor adójukat levonták, az 1920. évi jövedelem és vagyonadójáról valamint az 1919. évi hadinyereségadójáról a kivetési lejástrom e hónap 11. napjától 19-ig, nyolc napra a városi adóhivatalnál közszemlére van kitéve. A lejástromokat mindenki megtekintheti s észrevételeit a kivetés megkezdése előtt írásban a pénzügyigazgatóságnál, azután szóval az adófelsőzállási bizottság előtt teheti meg.

Az adókievő bizottság folyó hó 23. 25 és 26-án reggel nyolc órai kezdettel fogja tárgyalásait megtartani a pénzügyi palota 17. számú szobájában Danilescu pénzügyi tanácsos elnökletével. A tárgyalások sorrendje s időpontja szintén ki van téve közszemlére a városi adóhivatalnál. Az adókievési tárgyalásról bármely okból való elmaradás nem gátolja az illető adójának szabályszerű megállapítását.

Nézzétek ukrániai testvéreitek sorsát! Gondoljatok magatokra, gondoljatok gyermekeitekre! Hozzatok meg minden áldozatot akkor, amikor kéri, s nem akkor, amikor már esetleg késő lesz. Tegyétek magatokévá a Keren Hajjeszód ügyét!

KOZGAZDASAG

A faárak új exportdíjai Csehszlovákiában. Prágából közlik: A csehszlovák külkereskedelmi hivatal most adta ki az új fa-exportdíjakról szóló jegyzéket, amely július 1-től érvénybe is lépett. Az új tarifa négy részre oszlik, mégpedig külön díjak alá esnek Csehszlovákiából, Morvából és Sziléziából kivitt faárak, továbbá a Nyugat-szlovénokból avagy Kelet-szlovénokból s végül Podkarpatska Ruszból kivitt faárak. E négy kategórián belül változó az exportdíj aszerint, hogy a kivitel a nyugati államok (Franciaország, Hollandia, Belgium, Svájc) felé vagy Németország és Dánia felé, vagy pedig végül, ha Magyarország és Jugoszlávia felé történik. A faragott fa (puha) kiviteli illetéke például Csehszlovákiából, Morvából vagy Sziléziából a nyugati államok felé vagonként 450 csehszlovák korona, Olaszország felé 350, Németország és Dánia felé 450, Magyarország és Jugoszlávia felé 300 korona. Ugyanez a nyugati államokba Nyugat-szlovénokból 350, Kelet-szlovénokból 150, Podkarpatska Ruszból 100 korona exportdíj alá esik.

Automobil lokomotívok. Románia közlekedési eszközökben való hiányán akar segíteni az az ajánlat, amelyet egy külföldi vállalat tett a kormánynak. Az ajánlat szerint a vállalat lokomotívok helyett teherautókat szállítana, amelyek tíz kocsiakománnyal tudnak a sineken továbbítani. A román kormány hajlandó kísérletet tenni, amelynek kedvező eredménye esetén nagyszámú lokomotívot rendelkezésbe hozhatná Svájc villamos árammal. Ugyanakkor Svájc villamos árammal rendelkezze be vasutainak jórészt s főlegessé vált lokomotívjait Ausztriának adta el. Hír szerint még további száz lokomotívot fognak áruba bocsátani.

Uj adójavaslatok a kereskedelmi ügyletekről és a fényüzési cikkekről. Bukarestből táviratozzák: Titulescu pénzügyminiszter ma a Ház elé terjesztette a kereskedelmi ügyletekről és a fényüzési cikkekről szóló adójavaslatokat. Az ügyleti adó egy százaléka az eladási árból. Ezt az illetéket fizetik az összes közvetítők, bizományosok, munkabérvállalkozók, kereskedelmi ügynökök, bankárok, bankok különféle ügyleteik után. Az adó szeptember elsejével lép életbe. Nincsenek adó alá sorozva az állami monopólium termékei, továbbá a kenyér és a közszolgáltatásra szükséges cikkek koncessziói. A fényüzési adó 10 százaléka és kiterjed: automobil, ékszer, fényképezési cikkek, arany, platina, ezüst, bronztárgyakra, selyem, pezsgő, likőr, csipke, szőnyeg, dísztárgyak, parfüm, puder és különféle kozmetikai szerekre, továbbá 5000 lei értékén felüli bútorokra, női kalapokra, szőrmére, táskákra, bőrmunkákra, női cikkekre, 200 lei értékén felüli fehérneműre, 300 leien felüli cipőre, 2500 leien felüli kabátokra. A javaslat kiterjed még a látványossági adóra, mely szintén 10 százaléka. Fokozatosan emelkedő adóval rójják meg a háromnál több szobás lakások tulajdonosait.

Hollandia kereskedelmi összeköttetésbe lép Oroszországgal. Svájci jelentés szerint az új németalföldi kormány most megengedte a kereskedőknek, hogy saját felelősségük mellett a kereskedelmi összeköttetést Szovjetországgal felvehessék.

A magyar bankjegyek becserélése. Budapestről közlik: A 100 koronás bankjegyek beváltása július folyamán véget ér. Az aprópénzre, 1, 2, 10 és 20 koronás bankjegyek becserélésére csak augusztus folyamán kerül a sor. Az aprópénz becserélését már az új pénzügyminiszter végzi. Ezekkel lesz ugyanis a legtöbb baj, mert eltekintve attól, hogy nagyon sok van forgalomban, sok a hiányos bankjegy és így a hiányos részek levonása sok munkába és időbe kerül.

Az új vámtarifa életbeléptése. A pénzügyminiszter rendelkezése alapján az új vámtarifa július 3-án életbe lépett. A tarifa angol és belga árukra különleges intézkedéseket tartalmaz, mivel ezekkel az államokkal még is nem járt kereskedelmi szerződésnek vannak érvényben. A legtöbb kedvezmény előnyét fogják élvezni Hollandiából, Svájból, Szerbiából, Spanyolországból, Svédországból, Norvégiából, Dániából, Északamerikából, továbbá Csehszlovákiából és Lengyelországból származó áruk is, de csak a már megkötött kereskedelmi szerződések ratifikálása után. A román kormány az Olaszországgal 1906-ban megkötött kereskedelmi és hajózási szerződést felmondotta.

Arany export engedélyezése Erdélyből. Az erdélyi aranybányáknak régi panaszuk, hogy elhelyezési piac hiányában kénytelenek lesznek üzemeiket megszüntetni. A kormány ideiglenesen megengedte ezer kilogramm aranyra külföldre való kivitelét. Ennyi felesleges készlet felülettel rendelkeznek ugyanis most a bányák. Külföldön, főképpen Németországban elég kedvező értékesítésre nyílik most alkalom. A német birodalmi bank aranytartálékja számára vásárol és a legutóbbi héten 43.500 márkával fizette az arany kilogrammját.

Uj kiviteli vámok. Bukarestből jelentik. A legfelsőbb vámtanács a következő új kiviteli vámozat állapította meg: Nyers tölgyfa és tölgyfa rönkök 1000, készen feldolgozott tölgyfa 1500 lei kbm.-ként, tavaszi és vadpece július 15-ig 500 lei vagonként, szesz és sörélesztő 10 bani kg.-ként, leveles dohány után az értékek 10%-a, új borgonya aug. 1-ig 10 bani kg.-ként. Ökrök, tehénok, disznók után 100 lei, tavalyi borsó aug. 1-ig 1500 lei vagonként. Az acélt a rendezet a kiviteli vám alól teljesen felszabadította.

Ötven millió fizetésektelen-ség. Bécsből jelentik, hogy az ottani tőzsdén Eisenberg tőzsdéügnök ötven millió koronával fizetésektelen-séget jelentett be. A dózadügnök összeköttetésben volt számos magyar kereskedővel, akiket súlyosan megkárosított.

A magyarországi lisztárak. Budapestről jelentik, hogy a júliusi szállításra a buzaárak 750-850 magyar korona között változnak.

Valutapiac:

Páris, jul. 12. Bukarest 18 1/2, London 468 1/2, Newyork 128 1/2, Róma 58 1/2, Svájc 212 3/4, Prága 16 1/4, Berlin 16 1/2, Bécs 3, Háza 412, Athén 68.

Bécs, jul. 12. Lei 1077 1/2, dollár 763, belga frank 5950, svájci frank 127 1/4, holland forint 246, dán korona 124, jugoszláv korona 1928, norvég korona 168-20, szokol 1005 1/2, leva 690, lira 3490, márka 990, lengyel marka 41 1/2, font sterling 2790, rubel 270 1/2.

Zürich, jul. 12. Bukarest 860, Berlin 770, Amsterdam 606, Newyork 606, London 2202, Paris 4700, Milano 2202, Brüsszel 2202, Kopenhága 97 1/2, Stockholm 129, Krisztiania 82 3/4, Madrid 775, Prága 775, Budapest 210, Zágráb 380, Buenosayres 32, Varsó 80, osztr. leb. kor.

Budapest, jul. 12. Lei 395-405, font ster. 2210-2230, dollár 280-295, francia frank 2210-2230, márka 355-365, lira 1290-1310, osztr. kor. 36-37, rubel 43 1/2-44 1/2, svájci frank 365-380, dinár 700-715, lengyel marka 365-380.

SZÍNHÁZ

Magyar Színház heti műsora:

Csütörtök: Faust, I. II. és III. felvonása. Folescu Györgynek a bukaresti opera tagjának vendégszereplésével. Utána: A szentpétervári cári opera három tagjának - Smirnova primaballerinának Romanov és Obanov balettáncosoknak fellépése. Premijere helyekkel. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.

Péntek: Tatárjárás. Utolsó színházi előadás a szünet előtt. Sümei Odön bucsufellépése. V. Hegyi Lili vendégszereplésével. Rendes helyekkel.

Szombat: A vörös plakát. Mozgófénykép előadás. Szenzáció - amerikai dráma. Kezdeté 5 órakor, 7 órakor és 9 órakor. Igen olcsó helyekkel. 7, 5, 3, 2 lei.

Vasárnap délelőtt: 10 órakor gyermekelőadás. Válogatott ismeretterjesztő látványos és humoros filmműsorról. Gyermeknek mesél dr. Csillag István. Rendkívül olcsó helyekkel. Vasárnap délután: A vörös plakát. Kezdeté 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor.

Hétfő: Xa-Xa, vagy: Az elrabolt hercegisasszony. Első rész. 6 felvonás. Kezdeté 5, 7 és 9 órakor.

Csütörtök este Kőváryéknek fog tapsolni egész Kolozsvár a sétatéri Kioszkban. Kőváry, Kőkény Ilona, Boros Géza, a legkiválóbb magyar komikusok egyike, Gárdos Kornélia és Czeglédy a legszenzációsabb műsort hozták Kolozsvárra s nincs az az ember, akit végig ne kacagtatna sok pompás tréllájuk, ötletük, daluk. Kitiűnő pesti írók szellemes jeleneteivel teszik felejthetetlené az estét. A kiváló művészek péntek este megismétlik az előadást. A kabaré-estélyre korlátolt számban még lehet jegyeket váltani a Neumann ruhakereskedésben Fötör, az Ivánfi Orient ügynő-ségnél Szentgyház u. 6. és a Kioszkban.

A színház iroda hírei: „Faust” és orosz ballet. Ma este a magyar színház rendkívüli művészi szenzációt hirdet: A „Faust” opera három felvonását fogják előadni Folescuval, a hírneves bassistával Mehistó szerepben. Azután a szentpétervári cári ballet három népszerű táncosa (Smirnova kisasszony, Romanov és Obuhov urak) fogják pazarul gazdag műsor keretében művészetüket ragyogtatni. Európa minden nagy városa hódolt a táncművészeknek s bizonyos, hogy itt is igen nagy sikerük lesz. Úgy az orosz ballet, mint Folescu csak ezen az egy estén lép föl, miután más nap már a színház nyári szünetébe következik. Az előadást premiér-helyekkel tartják meg.

A mozgó műsora: Uránia-mozgóban: csütörtökön még a nagy sikert aratott „Ahasverus”, a bolygó zsidó” második és befejező része fut, Pénteken, szombaton, nagy amerikai kulturfilm, a fiatal leányok felvilágosítását szolgáló: „Piszkos pénz” című dráma. Egyetem-mozgó: Csütörtök, péntek, Corvin-film. „Mária nővér”. Megkapó, bőszen szentimentális, szerelmi történet. Főszerepekben a legjelesebb filmművész együttes.

A Szinkór-mozgó: Szombaton és vasárnap szenzáció megnyitó műsor: „A vörös plakát”. Egy titokzatos lopás és egy gyilkosság története. A Pathé-

gyár londoni telepének hatalmas bűnügyi drámája, melynek fővételeinél az angol főváros rendőri és tektív testülete, személyes közreműködésével vett részt. Messze maga mögött hagyja a megszokott csattanóju, unott detektív filmeket. Vasárnap délelőtt, 10 órai kezdettel gyermekelőadás, rendkívül olcsó helyekkel. változatos, ismeretterjesztő, látványos és humoros műsorról. A gyermekeknek mesélni fog: Dr. Csillag István. Hétfőn, kedden indul el diadalmi útjára a „Xa-Xa”, az elrabolt hercegisasszony. Kalandos történet, az afrikai Kongo-melléki, ismeretlen országokból. Arnould Galopin, a hallatlanul népszerű amerikai filmköltő csodafilme, az amerikai Selig-gyár monumentális méretű, teljesen újszerű meséjű állatfilmje. Rendkívül mérsékelt helyekkel! A jegyek számozott helyekre szólnak és a nappali pénztárnál előre megválthatók.

SPORT

Péter-Pál napi mérkőzések. Haggibbor-CFR 5:0 (2:0). CFR támadással kezdődik az első félidő, majd jó ideig mezejnyitják. Utána a Haggibbor támadásba megy át és négy tartalékkal játszó csapata, a CFR Wégh II.-vel, Deákkal és Tusonnal megerősített csapata ellen oly szép kombinatív játékot produkált, amit a Haggibbortól az idén nem láttunk. A CFR idegeskedni kezd, aminek következménye több szabálytalan rámenés és fault, amit azonban a Haggibbor részéről nem viszonznak. Wégh I. az öt leszerelő Braunt megrugja, mire Winkle bíró kiállítja és ezzel elérte azt, hogy a mérkőzés további része sima lefolyású volt. A Haggibbor csatársora, melynek főerőssége volt a tartalékként szerepelt Farkas II. és Weisz, oly szép összjátékot produkált, hogy teljesen kifulladásra a CFR védelmét. Az első gólt Weisz szépen helyezett labdájából esett. A második gól Farkas II. a 18.óról lött erős labdájából keletkezett. (A mérkőzés legszebb gólja.) Haggibbor támadással ér véget az I. félidő.

A második félidőben a Haggibbor megint sorozatos támadásokat intéz a CFR kapuja ellen, aminek következménye a Reményi II. által egymásután lött 3 gól. Majd a CFR is szőhoz jut, de labdáikat a kis Klein könnyen teszi ártalmatlanná.

A mezőny legjobb embere Braun volt. Ideális középfedezet volt. Jól szerepeltek még a Haggibbor tartalék játékosai. Pollák a háttér posztján is kiváló nyújtott. Jakóbi a megszokott jó volt. Holliander hasznosan játszott.

A CFR-ben Tuson, Deák, Wégh II., Báza és Turák voltak jók. Winkle kifogástalanul bíraskodott.

CFR old-boy-Haggibbor BTC 1:1 (1:0). Előzőleg ez a két csapat játszott. A mérkőzés hővelkedett humoros részletekben. A Baumzweigek Torna Klubjának ez volt egyuttal a bemutatkozó mérkőzése is.

A CFR old-boy csapatában jól játszott az örökifju Grimm. Ő rugta a CFR gólját is. Olyan frissen játszott, hogy megszegyenitén az újabb footballgeneráció bármelyik tagját. A Haggibbor BTC csapatában jó volt Baumzweig XI. és IX.

Piskii Vasutas Sportklub-CFR II. 3:1 (1:1). A Piskii Vasutas Sportklub, habár gyengébbnek bizonyult ellenfelénél, mégis győzött. Erélyesen bíraskodott Czinczár.

Felhívás! A Haggibbor athletáit felhívom, hogy a f. hó 17-iki KAC és 30-iki országos bajnokai atletikai versenyekre való tekintettel, minden délután 6 órakor a sporttelep trainingre jelentkezzenek. Imre Andor ath. szakoszt. vezető.

Footballtilalom a kolozsvári sporttelepen. A kolozsvári sporttelep pályaintéző bizottsága a sport-szövetség vezetőségével egyetértően a városi sporttelepen, javítások és átalakítások céljából, footballtilalmat rendelt el. A tilalom július 13-ától augusztus 7-ig szól és úgy a mérkőzésekre, mint a tréningekre vonatkozik.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Poros József-ut) 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

Cluj-Kolozsvári (congr.) izr. hitközség. 68-1921. sz.

Hirdetmény

A Cluj-Kolozsvári (congr.) izr. hitközség előjárósága templomi énekhar összeállítására végezt felkéri az énekharban közreműködni hajlandó, főként középiskolai zsidó ifjakat, hogy jelentkezzenek felvételük végett Dávidow Mihály kántornál (Calea Regele Ferdinand 53. Zsidó templom udvarán) naponta délután 4-5-ig.

Az énekharban való részvételt az előjáróság díjazza. Cluj-Kolozsvár, 1921. július 12-én. Az előjáróság.

Legolcsóbb bevásárlási forrás! DEUTSCH K. I. üveg és porcellán nagykereskedés r. t. Oradea-Mare - Nagyvárad, Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4. Telefon 71 Interurban. Állandó nagy készletek fehér, kristály, üveg, karisbaldi porcellán, diszmu- és konyhaberendezési cikkekben.

Utlevelek látványos és bármely más bukaresti megbízást vállalunk. Állandó megbízható kurrenzólapátot tartunk. - „RECLAMA” Fötör 4. I. emelet

NEUMANN M. férfi-fiu- és leányka-ruha áruház CLUJ-I OLOZSVAR, - FÖTÖR. Fresko férfi-öltöny tiszta gyapju Lei 750.-

Externa nemzetközi szállítási és vámolási vállalat Központ: Oradea-Mare. 1235. Fiók: Bihar-püspöki, - Bihar-keresztes, - Nagyszalonta, Kötégyán, Halmi. Nemzetközi transportok. Állandó gyűjtővagonok Wienből, Budapestről és a külföld nagyobb városából. - Állandó beltéri gyűjtőforgalom. Sürgőnyclm: „EXTERNA” - Oradea-Mare

A legjobb rum- és likör-essenciák a legolcsóbb árban kaphatók 1258. Glück Henrik gyárában Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253 (volt Kolozsvári-u.) 74

BREUER ÉS RÓNA nemzetközi szállítási- és bizományi vállalat ORADEA-MARE. Interurb. telef. 5-55. Szállít bármely országból egész Románia területére vaggontételeket és darabárakat biztosítással. Olcsó díjtételek. Külön árúbiztosítási osztály

Befőttes- és uborkás-üvegek megérkeztek prima minőségben legolcsóbb árban kaphatók. Táblaüveg - Ablaktapasz Kristályfehér üvegaruk - Porcellánárak - Wilhelmsburgi kőedény - Keretlecek waggontételeiben is kaphatók. Komlós Testvéreknel ORADEA-MARE - NAGYVÁRAD. Kérjen árajánlatot!

APRÓHIRDETÉSEK

Meg 500 óra 1 lel. Vasgömbb. bostival 2 le.
Lokális apróhirdetés ára 10 lel.

Angolból, franciából, németből oktatók havi 70 leért. Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 18.

Ecetgyárak javítását és szaksteril vezetését vállalja fiatalember. Reflektánsok irjanak „Ecetgyár” jellegre a kiadóhivatalba. 2136-I

Németül és románul perfekt beszélő egyetemi hallgató irodai vagy correspondence állást vállal. Francia nyelvben is jártas. Cím a kiadóhivatalban.

Két intelligens fiatalember bútorozott szobát, esetleg két ágyat keres. Cím: Gomboș-nyomda, Minorita-utca.

Talp és bocskor!

Állandó nagy készlet kifüggesztésű gyári készítményű, elsőosztályú talp 45-50 leles árban kg-ként, ugyancsak elsőrendű bocskor kapható egészben és felvára, — kicsinyben és nagyban

Sámson **Manó** búrgyárában Gyufagyár-utca 1.
Győrszék raktár átellenében. 1009
Telefon-szám: 888 — és — 887

Balan mérleg. hitelesítve 1249
kg 8 5 10
Lelei 290.— 300.— 350.—

Páncéldíjlatok
1 dzt Lelei
85 45 55 65 75 mm
80.—96.—120.—160.—200.
postán, franco utánvétellel
Stern vaskereskedésében
Oradea-Mare
Nicola Jorja [Zófia-utca] 10. szám

A közönség figyelmébe!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Kovács Albert urral társulva módomban van a közönség legkényesebb izlésének is eleget tenni. Műhelyemben állandó kész cipők kaphatók. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri

EZRAEL ALADÁR

HA vérszegénységben, idegességben, az ivarszervek idült bentlenségében szenved, vagy meg a párálan gyógyhatású — fűrói célokra használt — kitűnő vándorlati természetes vasásvány (Eisenmalmoor, Moorsalz) kapható minden mennyiségben a

Rózsa nagydrogeriában Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 26 (Mátyás kir. tér) — 1215

Kész nyári ruhák, hálógyék és leánykék részére érkeztek
SIPOS JENŐ ceghez
Főter 17. szám,

Uj magyar nyelvű zsidó könyvek!

- Ara 10
- Bernstetn: A cionizmus lényege és szervezete 4.—
 - Frigez Lajos: A zsidók természetrajza. Népszerűen megírt tanulmány a zsidók testi és lelki tulajdonságairól. Statisztikai táblázatokkal 12.—
 - Gorion: József és testvérei. Öt-héber regény, Giszkalai János mesteri fordításában 12.—
 - Gorelik: Cion és gósz 4.—
 - Nachum Goldmann: A zsidó nemzet követelése 2.—
 - Müller H.: A cionizmus ábecéje 3.—
 - Nordau Max: Mesék. Szimbolikus gyönyörű példázatok, Giszkalai János fordításában 12.—
 - Nordau Max: Doktor Kohn. Az első igazi zsidó dráma. Megrázó színekkel festi meg azokat a lelki összejáratásokat, melyeket az asszimiláció eredményez 10.—
 - Dr. Thon Oslas: Herzl Tivadar 4.—
 - Ujvári Péter: A fülöp parton. Zsidó regény, az élet elevejébe belemarkoló költői szép-szerű munka 15.—
- Mindezen könyvek megrendelhetők a pénz előzetes beiktatása mellett a Zs. N. Sz. könyvosztályánál. Egyesületeknek, helyi csoportoknak kedvezmény.

Tulhalmozott raktár redukálása következtében

mindennemű fűszer-, gyarmat- és festék-áruinak árát — úgy nagyban, mint kicsinyben mélyen leszállította

a Kalmár Áruforgalmi R.-T.
Cluj-Kolozsvár, Deák Ferenc-utca 42
Itte már 8-50-től 14 egységig kapható

KLEIN ÉS LAZÁR
nemzetközi szállítási vállalat
Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarthy) 2.
Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföld valamint belföld minden irányából és irányába
Kirendeltség a cirtici határállomáson

MEGJELENIK!
A timisoarai kereskedők egyesülete kiadásában az
UJ ROMÁN VÁMTARIFA MAGYAR FORDÍTÁSA
könyv alakban. — Ára 30.— lel. Megrendelhető minden könyvkereskedésben és a „HELICON” nyomda részvénysárságánál Timisoarán

Szikvizgyárosok figyelmébe
Ajánlunk elsőrangú cseh gyártmányú **szódavízűvegeket** teljesen felszerelve, a legolcsóbb napi árban
Szifonfejeket saját külföldi mintára berendezett gyárunkból alumíniumból vagy cinnből. — Mindennemű a szódavizgyártáshoz szükséges kipróbált minőségű gummiáru — állandóan nagy — választékban raktáron —
Neumann Testvérek Lugoj (Banat)

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-ter) 26.
Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és vagonforgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — Fuvardíjviszterítést és felülvizsgálati iroda.

CURORA ÉS CSOROLÁDÉ RAKTÁR
LUSZTIG és NUSSBACHER Calea Regele Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét mellett.

Bukkfanyagot gözölt szelezett és szelezetlen minden méretheben szállít gimbocai fűrészteléről a „Bisztra” Erdőkivilhasználati R.-T., Timisoara.

Csak egy ut vezet az erdőhöz, egészen a páratlan hatáson
HIGIEA SÓSBORSZESZ
Kapható mindenütt!
Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszeti Gyár
1214 CLUJ — KOLOZSVÁR

295 LEIÉRT 295
csak a volt Lakatos-áruházban
EISENSTÄDTER FÜLÖPNÉL
Str. Regina Maria (Deák Ferenc-utca) 13. szám alatt kaphat
gyermek sportkoscsit, nyugovóágyat és gyermekszékét

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja: likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű penegit és borait. 1210 Szess nagyraktár

„METROPOL”-ban Caffe-Restaurant
és elsőrangú cigányzene estéknél (1926)

„Melissát” kérjen, ha finom!
cukorkát akar!

Szenzációs olcsó árak
WEISZ ÉS MOLNÁR
cégeél Cal. Reg. Ferdinand (Wessobányi Miklós-u.) 7.
la kártonok 7-50 leltől | la angol lap zettir 15.— leltől
la zettir 13.— leltől | Bőreás okirtd. 16.50 leltől
Fehérnemű vászon 9.50 leltől

PANAMA KALAPOKAT
felelősség mellett a legszebben és leggyorsabban tisztítanak
KOHN N. EMIL
villanyerőre berendezett férfi- és női kalapműhelyben
Cluj, Reg. Ferdinand (Ferenc József-ut) 37

Szaru- és csontárugyár R.-T. Cluj
zarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhuladékat legmagasabb napiárban vásárol!

BLUMENFELD ÉS SIMON RT. CLUJ 1208 Bor, szeszmagyaráskodás, likőr- és rumgyár
Ajánlja saját főzést szilva-, seprúpálinkát és cognacját, kitűnő likőr- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fajborait
Str. Julia Maniu (v. Szentegyház-u.) 22

BARZEL
Plata M. Viteazul 37 (v. Széchenyi-tér)

FIAT TEHER-AUTÓK FIAT
35 HP 2 1/2 TONNÁS
KAUTSCHUK BANDAGEAL
Legellenállóbbak és leg-takarékosabbak. — Leg-nagyobb könnyedséggel fut — a legmagasabb emelkedéseken is. Különböző teherautók és **TURISZMÁK** állandóan kaphatók
Uzinele Metalurgice Bucuresti, Fabrica de Chibritur 24. Telefon 2—2

FRÄNDEL EMÁNUEL és KLEIN SÁMUEL
kézműváru nagykereskedése
1196 Cluj, Piata Vit. Mihailu (v. Széch.-tér) 34 Dick-ház.

KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

L'or crém
a legjobb arc-és kezápoló.
Főraklár:
László és Társa
parfumeriája CLUJ, Piata Unirei 12. (v. Bittóhelyiség)